

In oostelijk Gelderland gaat de consument de bescherming van het grondwater betalen

Om vermindering van de grondwaterverontreiniging door mest in de komende tien tot vijftien jaar te vergemakkelijken, heeft de Waterleiding Maatschappij Oostelijk Gelderland met het Landbouwschap in Gelderland een regeling uitgewerkt, waarbij de WOG boeren die schade ondervinden van de nieuwe mestnormen, tegemoet komt in hun kosten van mestafvoer en compensatie wordt gegeven voor vermogensschade als grond in beschermingsgebieden minder waard wordt. De WOG is van plan in de komende jaren zolang er verschil bestaat tussen de landelijke mestnormen en de mestnormen die gelden in beschermingszones van waterwingebieden, de daarmee gepaard gaande kosten te compenseren. Het betekent voor de WOG dus een duidelijk tijdelijke maatregel die de consument overigens met een of meer stuivers per kubieke meter in zijn waterrekening terug vindt. In Oostelijk Gelderland betaalt straks dus niet de landbouwer, maar de consument voor de kosten die de boer moet maken om van zijn teveel aan mest af te komen.

Het Landbouwschap heeft in de afgelopen maanden in een 17-tal bijeenkomsten met de boeren dit voorstel van de WOG besproken en – zoals ook uit de laatste, op 5 november jl. in Vorden bleek – daarvoor (zoals te verwachten was) instemming verkregen. Het is een vrijwillige regeling, dat wil zeggen dat men niet met de WOG tot een minnelijke schikking behoeft te komen. Men kan ook naar het Provinciaal Bestuur gaan om schadevergoeding. Maar dat kon voor de boer wel eens langer duren en naar verwachting voor de WOG duurder worden want ambtelijke molens malen langzaam en vaak ook kostbaar. Vandaar de bereidheid van de WOG om zelf het voortouw te nemen, nu het Provinciaal Bestuur voornemens blijkt om de Staten om instemming te vragen met het uitgangspunt, dat de boeren geen schade mogen lijden van de nieuwe grondwaterbeschermingsmaatregelen.

Stand van zaken

In maart 1987 heeft de provincie Gelderland het Grondwaterbeschermingsplan opgesteld. De grenzen van de beschermingszones zijn hiermee vastgelegd.

De ontwerp-Grondwaterbeschermingsverordening, zou in januari 1988 definitief worden vastgesteld. Dit is uitgesteld tot mei 1988

Tegen de ontwerp-verordening zijn vele bezwaren ingebracht, o.a. door het Landbouwschap. Men wilde vóór vaststelling meer duidelijkheid over de hoogte van de schadevergoedingen. De toezegging dat alle schade naar redelijkheid en billijkheid wordt vergoed, vond men onvoldoende.

Er is een concept minnelijke schaderegeling opgesteld die zowel voor de landbouw als voor de WOG aanvaardbaar is.

Jaarlijkse schade en vermogensschade

1. Extra afvoer van mest

Per bedrijf zal worden bepaald hoeveel kg fosfaat niet meer binnen de zones mag worden aangewend, waarna dit per mestsoort zal worden vertaald in tonnen.

De betrokkenen zullen de keus hebben uit:

- a. afvoer van deze mest op kosten van de WOG, mogelijk via bonnen. Er wordt dan geen geld aan de boer betaald, maar de nota van de Mestbank wordt door de WOG via bonnen betaald.
- b. een bedrag per ton mest, wanneer hij verkiest hiervoor zelf een bestemming te vinden.

2. Extra kunstmest

Door het afvoeren van organische mest zal het nodig zijn aanvullende kunstmest op het land te brengen. Uitgaande van de gewasbehoeften kan door deskundigen met de WOG worden berekend hoe groot deze te vergoeden kosten zijn.

3. Het verbod op gebruik van bepaalde bestrijdingsmiddelen

Wanneer door dit verbod aanzienlijke schade ontstaat zal deze op advies van deskundigen door de WOG worden vergoed.

4. Extra benodigde mestopslagcapaciteit

Ingeval de verlengde uitrijverboden ertoe leiden, dat de normale opslagcapaciteit voor mest onvoldoende is, zullen de kosten van extra mestopslag door de WOG worden vergoed, vanzelfsprekend rekening houdende met de mestnormen die in de loop van de jaren negentig van kracht worden.

5. Achteruitgang van het humusgehalte in de bodem

Bij de vaststelling van de verordening zal het niet mogelijk zijn te bepalen hoe groot de achteruitgang van het humusgehalte in de bodem zal zijn. Om dat te bepalen zal onderzoek nodig zijn. Als aangetoond kan worden dat daling van het humusgehalte leidt tot extra kosten, zullen deze ook worden vergoed.

Afwikkeling schade

Voor ieder bedrijf zal de totale schade verschillend zijn. Om schade per bedrijf te kunnen vaststellen zijn gegevens nodig over de veestapel, de oppervlakte cultuurgrond binnen de zones, het grondgebruik, de bestaande mestopslag e.d. Voor een minnelijke schaderegeling is het nodig om bij de betrokkenen hiernaar een onderzoek in te stellen.

De jaarlijkse schadevergoedingen stoppen niet na bedrijfsopvolging, ruilverkaveling of verkoop. Zolang er verschillen blijven tussen wat toegestaan is binnen de zones en wat daarbuiten mag, zullen de jaarlijkse kosten worden vergoed.

Om eventuele vermogensschade te bepalen wordt een procedure vastgesteld. De vermogensschade wordt bepaald bij de verkoop van grond en/of gebouwen. Deskundigen, mede aangewezen door de georganiseerde landbouw, zullen de schade dan vaststellen.

De éénjaars-zones

Uitgaande van de tekst van de ontwerp-verordening wordt er vanuit gegaan dat landbouw hier onmogelijk wordt. Aankoop van deze gronden en van eventueel opstallen van bedrijven is onvermijdelijk. Vermogensschade bij verkoop en waardedalingen van resterende bedrijfsgedeelten worden door onafhankelijke deskundigen bepaald.

Landinrichtingsgebieden

Bij toedeling in het kader van de landinrichting maakt de nieuwe rechthebbende aanspraak op de jaarlijkse bedrijfsschaderegeling. Bij eventuele latere verkoop (wanneer dan ook) kan hij een beroep doen op de procedure tot vaststelling van de vermogensschade. Aldus het voorstel zoals het door Landbouwschap en WOG gezamenlijk aan de boeren werd gepresenteerd en werd aanvaard.

De belangenbehartiging van het Landbouwschap beperkt zich kennelijk niet tot de mestproblematiek.